

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната“

[COM(2022) 782 final]

(2023/C 140/10)

Докладчик: **Petru Sorin DANDEA**

Искане за консултация	Европейската комисия, 19.12.2022 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	21.12.2022 г.
Приемане на пленарна сесия	24.1.2023 г.
Пленарна сесия №	575
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	169/0/3

1. **Заклучения и препоръки**

- 1.1. ЕИСК подкрепя предложените от Комисията препоръки и отправя редица допълнителни предложения.
- 1.2. ЕИСК припомня заключенията, формулирани в предходното му становище ⁽¹⁾, прието с голямо мнозинство на пленарната сесия през октомври 2022 г.
- 1.3. ЕИСК препоръчва двата диапазона на потребление да бъдат определени по такъв начин, че да се защитят всички домакинства, изправени пред сериозни проблеми при плащането на сметките си за енергия. Комитетът счита, че тази политика на двустепенно ценообразуване следва да обхваща както хората под прага на бедността, така и тези от по-ниската средна класа, които поради ниските си доходи няма да могат да плащат сметките си за енергия на пазарните цени.
- 1.4. ЕИСК подкрепя предложението на Комисията държавите членки да използват временната рамка за държавна помощ при кризи и препоръчва държавите членки да използват всички възможни средства, за да помогнат на предприятията като цяло, и по-специално на малките и средните предприятия.
- 1.5. ЕИСК призовава за разумно използване на паричната политика, като се има предвид, че в случаите когато инфлацията се дължи на външни фактори, паричната политика може в този сложен контекст да има цикличен ефект.
- 1.6. ЕИСК подкрепя предложението на Комисията държавите от еврозоната да координират фискалната си политика с паричната политика на Европейската централна банка. Това е важно, за да може паричната политика да успее да намали инфлацията.
- 1.7. ЕИСК счита, че завършването на съюза на капиталовите пазари и банковия съюз ще бъде важна стъпка към задълбочаването на икономическия и паричен съюз и препоръчва на държавите членки да положат усилия за ускоряване на процеса.
- 1.8. ЕИСК препоръчва на държавите членки бързо да приложат на национално равнище директивата относно минималните работни заплати. Това би могло да подобри равнището на минималната работна заплата и да създаде защитна мрежа за нископлатените работници, като запази покупателната им способност през този период на висока инфлация.

⁽¹⁾ Становище на Европейския икономически и социален комитет — Допълнителни съображения относно Препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната (COM(2021) 742 final) (становище по собствена инициатива) (ОВ С 75, 28.2.2023 г., стр. 43).

1.9. Комисията препоръчва на държавите членки да се възползват от възможността, предложена от социалния диалог, за да включат социалните партньори в разработването и прилагането на политиките, необходими за смекчаване на последиците от кризата. ЕИСК подкрепя категорично предложението на Комисията.

2. Контекст

2.1. Възстановяването на икономическия растеж, което започна в еврозоната и в целия Европейски съюз през 2021 г., внезапно беше прекъснато от войната на Руската федерация срещу Украйна. Силната зависимост на еврозоната от вноса на изкопаеми горива от Руската федерация, в контекста на санкциите, наложени от ЕС, създаде несигурност, която оказва голямо въздействие върху веригите на доставки. Тези фактори бяха в основата на енергийната криза и впоследствие на високата инфлация, пред която са изправени еврозоната и Европейският съюз.

2.2. Въпреки че инфлацията отбеляза лек спад от 10,6 % през октомври на 10,0 % през ноември, с настъпването на студения сезон, тя може отново да се ускори, поради проблеми с доставките на горива и произтичащата от това енергийна криза.

2.3. Европейската централна банка използва паричната политика, за да върне инфлацията към устойчиви параметри (връщане към целевото равнище от 2 % в средносрочен план), но усилията ѝ може да се окажат недостатъчни предвид външните фактори, довели до кризата, но също и трудността да се обвърже паричната политика с фрагментирани фискални политики в държавите членки.

2.4. Тази многостранна криза се добави към климатичната криза, пред която е изправен Европейският съюз. Наблюдава се и значителен спад в темпа на сближаване, дори разпокъсаност и различия не само в някои сектори, но и между икономиките на държавите членки от еврозоната.

2.5. Енергийната криза доведе до загуба на конкурентоспособност за много сектори и предприятия, извършващи дейност на единния пазар.

2.6. Механизмът за възстановяване и устойчивост, както и политиката на сближаване, допринесоха значително, за да помогнат на държавите членки от еврозоната да запазят равнището на инвестициите, необходимо за постигане на целите на Зеления пакт, но са необходими допълнителни усилия, за да се гарантира по-бърз преход към въглеродна неутралност и значително да се намали енергийната зависимост.

2.7. В този особено труден и сложен контекст на 22 ноември Европейската комисия представи предложението си за „Препоръка на Съвета⁽²⁾ относно икономическата политика на еврозоната“ за 2023 г..

3. Общи и конкретни бележки

3.1. ЕИСК приема предложените от Комисията препоръки, но счита за необходимо да добави следните предложения:

3.2. ЕИСК припомня заключенията, формулирани в становище ECO/590⁽³⁾, прието с голямо мнозинство на пленарната сесия през октомври 2022 г.

3.3. В контекста на енергийната криза зимата на 2022—2023 г. ще създаде сериозни проблеми за домакинствата и предприятията в Европейския съюз. Европейската комисия предлага политика за защита на най-уязвимите, състояща се от двустепенно ценообразуване. Това означава, че до определено ниво на потребление на енергия уязвимият потребител ще плаща цена под пазарната. Тази двустепенна политика, предложена от Комисията за защита на уязвимите домакинства в контекста на енергийната криза, следва да се използва от държавите членки по приобщаващ начин. ЕИСК препоръчва двата диапазона на потребление да бъдат определени по такъв начин, че да се защитят всички домакинства, изправени пред сериозни проблеми при плащането на сметките си за енергия.

Комитетът счита, че тази политика на двустепенно ценообразуване следва да обхваща както хората под прага на бедността, така и тези от по-ниската средна класа, които поради ниските си доходи няма да могат да плащат сметките си за енергия на пазарните цени.

⁽²⁾ Препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната (COM(2022) 782 final).

⁽³⁾ Становище на Европейския икономически и социален комитет — Допълнителни съображения относно Препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната (COM(2021) 742 final) (становище по собствена инициатива) (ОВ С 75, 28.2.2023 г., стр. 43).

3.4. Що се отнася до предприятията, Комисията счита, че държавите членки следва да им предоставят подкрепа, за да се избегне парализиране на тяхната дейност, включително чрез използването на временната рамка за държавна помощ при кризи. ЕИСК подкрепя предложението на Комисията и препоръчва държавите членки да използват всички възможни средства, за да помогнат на предприятията като цяло, и по-специално на малките и средните предприятия.

3.5. Инфлацията, причинена от цените на природния газ и енергийната криза, достигна през октомври 2022 г. най-високото си равнище от въвеждането на еврото, а именно 10,6 %. Европейската централна банка действа своевременно, като използва паричната политика за ограничаване на растежа на инфлацията и за връщане на инфлацията под 2 % (средносрочно целево равнище). ЕИСК препоръчва разумно използване на паричната политика, като се има предвид, че когато инфлацията се дължи на външни фактори, паричната политика може да има цикличен ефект в този сложен контекст.

3.6. Въпреки че заплатите в еврозоната леко се увеличиха през 2022 г., това увеличение е доста под равнището на инфлацията. ЕИСК изразява съгласие с Европейската комисия, която препоръчва на държавите членки — в съответствие със своите национални практики и модел на колективно договаряне — да запазят покупателната способност на заплатите, по-специално на уязвимите нископлатени работници. ЕИСК препоръчва на държавите членки бързо да приложат на национално равнище директивата относно минималните работни заплати. Това би могло да подобри равнището на минималната работна заплата и да създаде защитна мрежа за нископлатените работници, като запази покупателната им способност.

3.7. ЕИСК подкрепя предложението на Комисията държавите от еврозоната да координират фискалната си политика с паричната политика на Европейската централна банка. Това е важно, за да може паричната политика да успее да намали инфлацията. Комитетът счита, че държавите членки и Комисията следва да увеличат усилията си за прилагане на „стълб 1“, предложен от приобщаващата рамка на ОИСР. Това би генерирало значителни приходи за онези държави членки, които след усилията, положени по време на пандемията от COVID-19, са изправени пред голям публичен дълг и по този начин разполагат с по-малко възможности за маневриране при провеждането на своите фискални политики по време на криза.

3.8. ЕИСК подкрепя предложението на Комисията за продължаване на усилията за завършване на съюза на капиталовите пазари и банковия съюз. Според него завършването на тези два политически проекта ще бъде важна стъпка в задълбочаването на Икономическия и паричен съюз.

3.9. В контекста на тази многостранна криза държавите членки трябва да предприемат действия за намаляване на отрицателното ѝ въздействие върху домакинствата и предприятията. Комисията препоръчва на държавите членки да се възползват от възможността, предложена от социалния диалог, за да включат социалните партньори в разработването и прилагането на политиките, необходими за смекчаване на последиците от кризата. ЕИСК подкрепя категорично предложението на Комисията.

Брюксел, 24 януари 2023 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Christa SCHWENG
